

Factsheet Noodopvanglocaties

Deze informatie is bestemd voor de veiligheidsregio's en voor gemeenten.

Inleiding

Het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA) is in Nederland verantwoordelijk voor de opvang en begeleiding van asielzoekers. De instroom van asielzoekers in Nederland is al geruime tijd ongekend hoog. Om die reden heeft het COA veel verschillende verzoeken gedaan ten behoeve van de uitbreiding van het aantal opvanglocaties bij gemeenten. Hierbij is een nieuwe vorm van opvang ontstaan: crisisnoodopvang voor in beginsel 72 uur, primair onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. Deze nieuwe vorm van opvang heeft enorm geholpen om de asielzoekers die zich in Nederland melden onderdak te bieden, maar vormt een zware belasting voor gemeenten en voor asielzoekers die hierdoor met veel verhuisbewegingen worden geconfronteerd.

Het streven is om een accentverschuiving te laten plaatsvinden van crisisnoodopvang naar noodopvang. Het gaat hierbij om tijdelijke opvang van minimaal 3 maanden, onder verantwoordelijkheid van het COA. Een accentverschuiving naar noodopvang is echter alleen mogelijk als de noodopvangmogelijkheden veel sterker groeien dan nu het geval is. Om hiervoor de weg vrij te maken en duidelijkheid te geven over specifieke vragen is deze factsheet opgesteld. U treft hierin nadere informatie aan over de verschillende soorten opvangcapaciteit, het verzoek van het COA om noodopvangplaatsen, de kenmerken van noodopvang en de verdeling van verantwoordelijkheden hieromtrent.

Verschillende soorten opvangcapaciteit

Op dit moment valt het spectrum aan opvangcapaciteit in een aantal varianten te verdelen:

- Reguliere opvang
Een asielzoekerscentrum (azc) dat door het COA wordt geëxploiteerd voor een termijn vanaf twee jaar met een opvangcapaciteit van 300 tot 1500+ personen. De reguliere opvang is nog op te splitsen in langdurige opvang (tot 30 jaar) en tijdelijke opvanglocaties (tot 5 jaar).
- Noodopvang
Hallens en locaties voor paviljoens voor de duur van minimaal drie maanden met een opvangcapaciteit voor tussen de 100 en 500 bewoners.
- Crisisnoodopvang
Locaties (sporthallen e.d.) primair onder verantwoordelijkheid van gemeenten, die normaal voor incidenten, rampen of crisis worden gebruikt door bevolkingszorg. Deze zijn bedoeld voor in beginsel 72 uur, waarna de vluchtelingen kunnen doorstromen naar andere opvangmogelijkheden.

- Opvang vergunninghouders

Op dit moment bevinden zich ruim 14.000 vergunninghouders in de reguliere opvang. Na een tijdelijk verblijf in de reguliere opvang verhuist men naar huisvesting in de gemeente. De opvang van vergunninghouders is een verantwoordelijkheid van gemeenten.

Verzoek om noodopvangplaatsen

- Het COA verzoekt elke afzonderlijke veiligheidsregio (VR) om op korte termijn - tussen begin november en eind van het jaar- minimaal 500 noodopvangplaatsen te organiseren. De behoefte aan deze extra plaatsen is berekend op basis van de huidige aantallen instroom en uitstroom.
- De noodopvangplaatsen moeten de periode overbruggen tot er voldoende reguliere opvangcapaciteit beschikbaar komt, door onder andere de beschikbaarheid van grote provinciale locaties in de loop van het komende jaar.
- De wens is dat de VR's de afstemming met de gemeente organiseren waar een noodopvanglocatie gevestigd wordt. Het COA verzorgt de logistiek ten aanzien van de bewoners en het beheer van de noodopvanglocaties voor langere tijd.
- Tegelijkertijd is het verzoek om kortdurende crisisnoodopvang ter beschikking te blijven stellen tot deze overbodig geworden is. Dat is op dit moment nog niet het geval. Sterker nog, volgens de laatste prognoses is crisisnoodopvang de komende weken nog hard nodig.

Kenmerken van noodopvang

Verdeling van verantwoordelijkheden bij noodopvanglocaties

Het is de bedoeling dat de opvanglocatie turn-key wordt aangeleverd. Dit betekent voor de gemeente:

- Bestuurlijk is de locatie klaar voor gebruik.
- Zakelijk is de locatie klaar voor gebruik.
- Ruimtelijk / technisch is de locatie klaar voor gebruik.
- Gemeente is verantwoordelijk voor gebruiksvergunning, brandveiligheid en voor 'juridisch' verantwoord en toegepast gebruik.

Voor de inrichting van de noodopvanglocatie is gezorgd.

De exploitatie wordt geregeld door de gemeente, dat betekent;

- De gemeente betaalt huur (COA betaalt gemeente per opgevangen asielzoeker)
- De gemeente is verantwoordelijk voor de BHV-organisatie, in overleg met het COA.
- Gemeente is verantwoordelijk voor het eigenaarsonderhoud

Bewoners in de COA-noodopvang

- In de noodopvang worden voornamelijk asielzoekers ondergebracht die in afwachting zijn van het eerste gehoor door de IND. Door de huidige hoge instroom is deze periode nu aanzienlijk langer.
- Het is evenwel niet uitgesloten dat het COA ook mensen in de noodopvang moet plaatsen die al door de aa-fase heen zijn.

Verstrekingen en maaltijden

- In de noodopvang ontvangen de asielzoekers geen financiële verstrekingen. Maaltijden worden onder verantwoordelijkheid van het COA in natura uitgereikt. Dit heeft het COA uitbesteed bij een cateringbedrijf. In sommige huidige gevallen maakt het COA gebruik van de voorzieningen van de verhuurder.
- Alle asielzoekers zijn verzekerd tegen wettelijke aansprakelijkheid. Dit geldt eveneens voor bewoners die nog niet zijn geregistreerd door de AVIM (voorheen: Vreemdelingenpolitie).

Vervoer

- Aankomst en vertrek van bewoners in de noodopvang vindt plaats via georganiseerd busvervoer onder verantwoordelijkheid van het COA. Wanneer een bewoner tijdens het verblijf in de noodopvang moet reizen (bijvoorbeeld voor medische zorg), dan voorziet het COA in vervoer (openbaar vervoer of taxi).

Personele begeleiding

- Ten behoeve van de opvang, begeleiding en voorlichting zijn COA-medewerkers zo veel mogelijk op de noodlocatie aanwezig van 08.00 tot 22.00 uur.
- Vrijwilligers kunnen een rol spelen bij de organisatie en begeleiding van dagbestedingsactiviteiten. Vrijwilligers worden door de gemeente geworven.

Onderwijs

- Mede door de hoge instroom is de verblijfsduur in de noodopvang sterk opgelopen tot gemiddeld meerdere maanden. Dit brengt met zich mee dat in de /noodopvang een vorm van onderwijs noodzakelijk is geworden. De gemeente is hiervoor verantwoordelijk. Ondersteuning is beschikbaar via:
 - Een uitgebreid informatiedocument inzake de vormgeving en financiering van onderwijs voor asielzoekers: *Informatiedocument Onderwijs voor gemeenten bij de vestiging van een opvanglocatie voor asielzoekers* (bron:COA, zie www.coa.nl)
 - Het Lowan biedt op verzoek ondersteuning aan scholen bij het verzorgen van het eerste opvangonderwijs aan asielzoekers en nieuwkomers. Gemeenten kunnen het Lowan vroegtijdig betrekken. Het Lowan ontvangt met ingang van 1 januari 2015 van OC&W aanvullende subsidie om extra ondersteuning te verlenen aan scholen en schoolbesturen. Het Lowan kan uitvoeringsproblemen signaleren en doorgeleiden aan het ministerie.

- De pol in Ter Apel heeft ruime ervaring met (kortdurend) onderwijs voor leerplichtige kinderen in de pol-fase. De daar ontwikkelde onderwijspakketten kunnen ter beschikking van de gemeente worden gesteld.
- De voorkeur bij de realisatie van onderwijs gaat uit naar bestaande schoolgebouwen, waarbij de asielzoekerskinderen centraal worden ondergebracht, dus niet verspreid over meerdere scholen en niet gemengd met andere leerlingen. Het COA regelt het leerlingenvervoer.

Gezondheidszorg

- Alle asielzoekers in de noodopvanglocaties zijn via de Regeling zorg asielzoekers (Rza) bij zorgverzekeraar Menzis verzekerd tegen ziektekosten.
- In verband met eventuele bewoners die de AVIM nog niet heeft kunnen identificeren / registreren is afgesproken dat de kosten van medisch noodzakelijke, niet uitstelbare 1^e en 2^e lijnszorg (ter beoordeling zorgverlener) door de zorgverleners / zorginstellingen rechtstreeks aan het COA in rekening kunnen worden gebracht.
- Het COA streeft er naar om op de noodopvanglocaties medewerkers aanwezig te laten zijn van het Gezondheidscentrum Asielzoekers (GCA). Hiervoor is een geschikte aparte ruimte noodzakelijk (incl. water en ICT voorzieningen). De telefonische praktijklijn van het GCA is dag- en nacht bereikbaar voor bewoners.
- Voor een tijdige inregeling van de gezondheidszorg is het van groot belang dat het COA zo vroeg mogelijk wordt geïnformeerd over de mogelijke ingebruikname van een noodopvanglocatie.

Inschrijving in BRP

- Na ontvangst van een verblijfsvergunning, moet de vergunninghouder zich laten inschrijven in de BRP van de gemeente. Aangezien in de noodopvang momenteel hoofdzakelijk bewoners verblijven die nog in afwachting zijn van de behandeling van de asielaanvraag, is inschrijving in de BRP vooralsnog niet aan de orde.

Samenvatting Rolverdeling

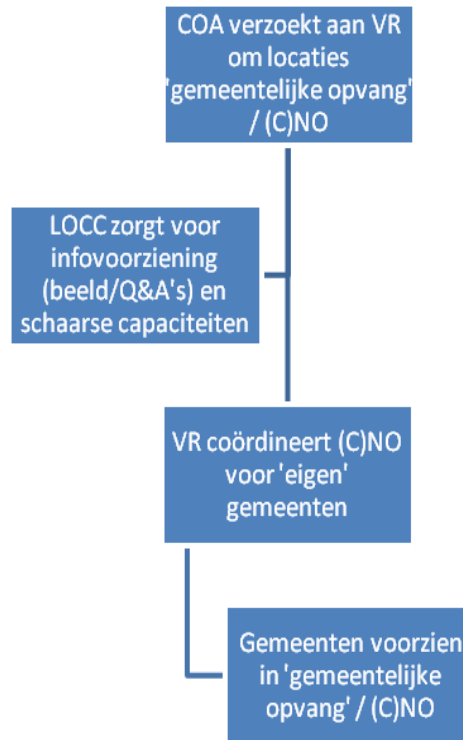
	COA	Gemeente
1 Verwerving locatie + turnkey opleveren		
Inclusief:		
Bestuurlijke instemming inzet locatie		X
Commerciële afstemming gebruik/huur locatie. VR betaalt de huur. COA vergoedt VR.		X
Eventuele benodigde ruimtelijk / technisch aanpassingen van de locatie.		X
Gebruikersvergunning		X
Voldoen aan brandveiligheidsvereisten.		X
BHV-organisatie (ism COA)		X
2 Exploitatie noodopvang		
Verplaatsing bewoners van en naar noodopvang	X	
Begeleiding bewoners (op niveau AVO)	X	
Maaltijdvoorziening en verstrekkingen	X	
Beveiliging	X	
Gezondheidszorg	X	
WA-verzekering bewoners	X	
Schoonmaak en afvalverwijdering		X
Overige facilitaire zaken	X	
Administratie en registratie bewoners	X	
3 Randvoorwaardelijk		
Onderwijs		X
Communicatie en voorlichting omwonenden		X
Inschrijving vergunninghouders in BRP		NVT

Verantwoordelijkheid van het LOCC

Gedurende de eerste zes weken ondersteunde het LOCC het COA met coördinatie van de crisisonoodopvang. Deze coördinerende rol is overgedragen aan de VR's vanwege hun intensievere contacten met de 'eigen' gemeenten. De rol van het LOCC verschuift dus naar de ondersteuning van de VR's.

De algemene rol van het LOCC is het verbinden en faciliteren van de samenwerking tussen het COA en VR's die momenteel geen relatie tot elkaar hebben en de

ondersteuning van de VR's . De specifieke rol van het LOCC in de 'hoge instroom' betreft de normale bij de VR's bekende kerntaken. De opdrachtlijn voor het faciliteren van (crisis) noodopvang wordt in onderstaand schema weergegeven.

(C)NO is (crisis)noodopvang oftewel gemeentelijke opvang